

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถร
อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

๑. กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ

๑.๑ Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดซ้ำอีก

๑.๒ Detective : ฝ้าระวัง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดคลอง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัย ทำการลดระดับความเสี่ยงนั้น หรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นต่อผู้บริหาร

๑.๓ Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Worklow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้ทำการทุจริตเข้ามาได้อีก

๑.๔ Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้น และป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๒. ขอบเขตความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย

๒.๑ ความเสี่ยงการทุจริตจากการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยการ ความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

๒.๒ ความเสี่ยงการทุจริตจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๒.๓ ความเสี่ยงการทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง

๒.๔ ความเสี่ยงการทุจริตจากการบริหารงานบุคคล

๓. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๓.๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

การระบุความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง โดยต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร หรือผลการปฏิบัติงานทั้งในระดับองค์กรหรือระดับกิจกรรม ในการระบุปัจจัยเสี่ยง จะต้องพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดความผิดพลาดความเสียหายและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งมีทรัพย์สินใดที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลป้องกันรักษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจในความหมายของความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยง และประเภทความเสี่ยง ก่อนที่จะดำเนินการระบุความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

๓.๑.๑ ความเสี่ยง (Risk) หมายถึงเหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหาย ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน หรือ ก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงาน

๓.๑.๒ ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยง ที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด เกิดขึ้นได้อย่างไรและทำไม ทั้งนี้ สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง โดยปัจจัยเสี่ยงแบ่งได้ ๒ ด้าน ดังนี้

๑) ปัจจัยภายนอก คือ ความเสี่ยงที่ไม่อาจสามารถควบคุมการเกิดได้โดยองค์กร อาทิ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย คู่แข่ง เทคโนโลยี ภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

๒) ปัจจัยภายใน คือ ความเสี่ยงที่สามารถควบคุมได้โดยองค์กร อาทิ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับภายในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร นโยบายการบริหารและการจัดการความรู้/ความสามารถของบุคลากร กระบวนการทำงาน ข้อมูล/ระบบสารสนเทศ เครื่องมือ/อุปกรณ์

๓.๑.๓ ประเภทความเสี่ยง แบ่งเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑) ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ กลยุทธ์ เป้าหมาย พันธกิจ ในภาพรวมขององค์กรที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการไม่บรรลุผลตามเป้าหมายในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ขององค์กร

๒) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นปัญหาการปฏิบัติงานประจำวันหรือการดำเนินงานปกติ ที่องค์กรต้องเผชิญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านนี้ อาทิ การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานโดยไม่มีผังการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน หรือไม่มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ บุคลากรขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการ บริหาร และควบคุมทางการเงินและการงบประมาณขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบทางการเงินที่เกิดจากปัจจัยภายนอก อาทิ ข้อบังคับเกี่ยวกับรายงานทางการเงินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่กรมบัญชีกลาง สำนักงานการตรวจแผ่นดิน สำนักงบประมาณ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสม

๔) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ (Compliance Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกฎหมาย ระเบียบ การปกป้องคุ้มครองผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้เสีย การป้องกันข้อมูล รวมถึงประเด็นทางด้านกฎระเบียบอื่นๆ การระบุความเสี่ยงควรเริ่มด้วยการแจกแจงกระบวนการปฏิบัติงานที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แล้วจึงระบุปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานนั้นๆ ทำให้เกิดความผิดพลาด ความเสียหายและเสียโอกาส ปัจจัยเสี่ยงนั้นควรจะเป็นต้นเหตุที่แท้จริง เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการหามาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้ ทั้งนี้การระบุความเสี่ยงสามารถดำเนินการได้หลายวิธี อาทิ จากการวิเคราะห์กระบวนการทำงาน การวิเคราะห์ทบทวนผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การอภิปราย การระดมสมองการเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม

การระบุความเสี่ยงให้รวบรวมข้อมูลความเสี่ยง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรือเคยรับรู้มาก่อนแล้วคาดการณ์ว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นอีก (Known Factor) หรือปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในโครงการ/กิจกรรมหรือในกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Unkrown Factor)

ตารางที่ ระบุความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน (Know Factor และ Unknown Factor)

Know Factor		ความเสี่ยงที่เคยเกิดหรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว	
Unknown Factor		ไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด	
การเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระบุรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
๑. ความเสี่ยง การทุจริตจากการ อนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	การดำเนินการยื่นคำขอ ไม่มีกรอบระยะเวลา กำหนดที่ชัดเจน ก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต		✓
๒. ความเสี่ยง การทุจริตจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตาม ภารกิจ	การเข้าตรวจสอบสถานประกอบการ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร โรงงาน ฯลฯ โดยมีเจตนานำไปสู่การจ่ายเงินพิเศษ		✓
๓. ความเสี่ยง การทุจริตจากการ จัดซื้อจัดจ้าง	เจ้าหน้าที่อาจมีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ที่มาติดต่อเสนอราคา หรือมีการสร้างตัวแทน การส่งบุคคลที่รู้จัก เช่นญาติ มาดำเนินการติดต่อซื้อขาย จำหน่ายพัสดุ		✓
๔. ความเสี่ยง การทุจริตจากการ บริหารงานบุคคล	การเรียกรับผลประโยชน์เพื่อแต่งตั้งโยกย้าย ประเมินความดีความชอบ		✓

๓.๒ การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์ การประเมิน และการจัดระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของกระบวนการทำงานของหน่วยงานหรือองค์กร

๓.๒.๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน เป็นการกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่เกิดความเสี่ยง (Likelihood) และ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ไว้ ๕ ระดับ คือ น้อยมาก น้อยปานกลาง สูง และสูงมาก ดังนี้

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑) โอกาสที่จะเกิด (Likelihood : L) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยง ซึ่งจำแนกเป็น ๕ ระดับ คือ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	๑ เดือนต่อครั้ง/เกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	๒-๖ เดือนต่อครั้ง/เกิดขึ้นค่อนข้างบ่อย
๓	ปานกลาง	๑ ปีต่อครั้ง/เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง
๒	น้อย	๒-๔ ปีต่อครั้ง/เกิดขึ้นนานๆครั้ง
๑	น้อยมาก	๕ ปีต่อครั้ง/เกิดขึ้นได้ในกรณียกเว้น

๒) ผลกระทบ (Impact : I) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้น หากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง จำแนกเป็น ๕ ระดับ คือ

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	รุนแรงที่สุด	เกิดความเสียหาย ร้อยละ ๒๕ ของงบประมาณการดำเนินงานในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อชื่อเสียง ทรัพย์สิน อย่างมหันต์/การบาดเจ็บถึงชีวิต
๔	รุนแรงมาก	เกิดความเสียหาย ร้อยละ ๒๐ ของงบประมาณการดำเนินงานในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อชื่อเสียง ทรัพย์สิน อย่างมาก/การบาดเจ็บสาหัสถึงขั้นทุพพลภาพไม่สามารถทำงานได้
๓	ปานกลาง	เกิดความเสียหาย ร้อยละ ๑๕ ของงบประมาณการดำเนินงานในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อชื่อเสียง ทรัพย์สิน ปานกลาง/การบาดเจ็บสาหัสถึงขั้นหยุดงาน
๒	น้อย	เกิดความเสียหาย ร้อยละ ๑๐ ของงบประมาณการดำเนินงานในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อชื่อเสียง ทรัพย์สิน พอสมควร/การบาดเจ็บอย่างรุนแรง
๑	น้อยมาก	เกิดความเสียหาย ร้อยละ ๕ ของงบประมาณการดำเนินงานในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อชื่อเสียง ทรัพย์สิน เล็กน้อย/การบาดเจ็บแต่ไม่รุนแรง

๓) ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk : D) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาส และผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง มีค่าเป็นเชิงปริมาณ ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้ ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส x ระดับผลกระทบของความเสี่ยง หรือ $D = L \times I$

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของ ผลกระทบ (Impact)	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๒	๓	๔	๕
	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง(Likelihood)				

สีที่ใช้แสดงระดับความเสี่ยง

	ความเสี่ยงต่ำ		ความเสี่ยงปานกลาง
	ความเสี่ยงสูง		ความเสี่ยงสูงมาก

๓.๒.๒ การประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง เป็นการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงแต่ละปัจจัยที่ระบุไว้มาประเมินโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงต่างๆ และประเมินความรุนแรงของผลกระทบหรือมูลค่าความเสียหาย (Impact) จากความเสี่ยง เพื่อให้เห็นถึงระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถกำหนดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างถูกต้องภายใต้งบประมาณ กำลังคนหรือเวลาที่มีจำกัด โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ข้างต้น ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑. พิจารณาโอกาส ความถี่ ในเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood) ว่ามีโอกาส ความถี่ที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๒. พิจารณาความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ที่มีผลต่อหน่วยงานว่ามีระดับความรุนแรงหรือมีความเสียหายเพียงใดตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๓.๒.๓ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถร ได้พิจารณาโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และระดับผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัย แล้วนำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบจะเกิดความเสี่ยงในระดับใด โดยนำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มา วิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน โดยระบุสถานะของความเสี่ยงตามสี่สัญญาณไฟจราจร ดังนี้

๑. สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low) อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยไม่จำเป็นต้องมีมาตรการจัดการเพิ่มเติม

๒. สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Medium) อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการเฝ้าระวัง อาจมีการปรับปรุงการควบคุมภายใต้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง (high) อยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๔. สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme) ที่เกินระดับความเสี่ยงที่หน่วยงานยอมรับได้อย่างมาก ต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงเร่งด่วน

ตารางที่ ๒ สถานะความเสี่ยง (แยกตามสี่สัญญาณไฟจราจร)

ความเสี่ยงการทุจริต	สีเขียว (ต่ำ)	สีเหลือง (ปานกลาง)	สีส้ม (สูง)	สีแดง (สูงมาก)
๑. ความเสี่ยงการทุจริตจากการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	✓			
๒. ความเสี่ยงการทุจริตจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	✓			
๓. ความเสี่ยงการทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง		✓		
๔. ความเสี่ยงการทุจริตจากการบริหารงานบุคคล	✓			

๓.๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง คือการกำหนดค่าคะแนนความเสี่ยงของปัจจัยความเสี่ยง ตามตารางที่ ๒ ตามระดับคะแนนความจำเป็นของการเฝ้าระวังคุณกับระดับคะแนนความรุนแรงของผลกระทบ ดังนี้

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น MUST หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าอยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ใน ระดับ ๑

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับ การเงิน รายได้ลดรายจ่ายเพิ่ม (Financial) ค่าอยู่ ที่ ๒ หรือ ๓ - กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้ใช้ กลุ่มเป้าหมาย (Customer/User) ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเกี่ยวข้องกับ กระบวนการภายใน (Internal Process) หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ (earning & Growth) ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางประเมินความเสี่ยง
ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ		ต่ำ (๑)	ปานกลาง(๒)	สูง(๓)
ต่ำ (๑)		๓	๖	๙
ปานกลาง(๒)		๒	๔	๖
สูง(๓)		๑	๒	๓

ตารางที่ ๓ SCORING ระดับความเสี่ยง

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยง การทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง)
๑. ความเสี่ยงการทุจริตจากการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑	๒	๒
๒. ความเสี่ยงการทุจริตจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๑	๒	๒
๓. ความเสี่ยงการทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง	๒	๒	๔
๔. ความเสี่ยงการทุจริตจากการบริหารงานบุคคล	๒	๑	๒

๓.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

นำค่าความรุนแรงจากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพ การจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงการปฏิบัติงาน องค์กรไม่มีผลเสียหาย การเงิน

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงการปฏิบัติงานบ้าง แต่ยอมรับได้ องค์กรมีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงเล็กน้อย การจัดการเพิ่มค่าใช้จ่าย มีผลกระทบถึงการ ปฏิบัติงาน และยอมรับไม่ได้ องค์กรเกิดความเสียหาย

ตารางที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยง การทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมิน การควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ(๑)	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง(๒)	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง(๓)
๑. ความเสี่ยงการทุจริตจากการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ ดี	ดี	✓		
๒. ความเสี่ยงการทุจริตจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ดี	ดี	✓		
๓. ความเสี่ยงการทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง พอใช้	พอใช้		✓	
๔ ความเสี่ยงการทุจริตจากการบริหารงานบุคคล	ดี	✓		

หมายเหตุ : นำค่าเฉลี่ยรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงเรื่องที่ทำกรประเมิน (ดี พอใช้ อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริตมีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง

๓.๕ การจัดการความเสี่ยง

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงมีหลายวิธี และสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง แต่อย่างไรก็ตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงนั้น ต้องค้ำค้ำกับการลดระดับผลกระทบความเสี่ยงทางเลือกหรือยุทธศาสตร์ในการจัดการความเสี่ยง โดยมีวิธีการบริหาร/จัดการความเสี่ยง แนวคิดหลัก (T's) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง	ศัพท์ที่นิยมใช้ทั่วไป (กรมบัญชีกลาง)	แนวคิด ๔T
๑. การยอมรับความเสี่ยง หมายถึง การตกลงกันที่จะยอมรับ เนื่องจากไม่ค้ำค้ำในการจัดการหรือป้องกัน แต่การเลือกบริหารความเสี่ยงด้วยวิธีนี้ ต้องมีการติดตามเฝ้าระวังอย่างสม่ำเสมอ	Risk Acceptance (Accept)	Take
๒. การลด/การควบคุมความเสี่ยง หมายถึง การปรับปรุงระบบการทำงานหรือออกแบบวิธีการทำงานแบบใหม่ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย หรือลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น การจัดอบรมพนักงาน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน	Risk Reduction (Control)	Treat
๓. การกระจายความเสี่ยงหรือการโอนความเสี่ยง หมายถึง การกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้หน่วยงานอื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบไป เช่น การทำประกันภัยกับบริษัทภายนอก หรือการจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการแทน	(Outsource) Risk Sharing (Transfer)	Transfer
๔ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง หมายถึง การจัดการกับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมากและไม่อาจยอมรับได้ จึงตัดสินใจยกเลิกโครงการ/กิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงนั้นไป	Risk Avoidance (Avoid)	Terminate

๓.๖ มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลัก ตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการ รับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงาน) เป็นลักษณะ pre - decision

ตารางที่ ๕ มาตรการจัดการความเสี่ยง

ที่	ความเสี่ยงการทุจริต ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	กระบวนการงาน	เหตุการณ์ ความเสี่ยง	มาตรการจัดการ ความเสี่ยง	หมายเหตุ
๑.	ความเสี่ยงการทุจริต จากการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	๑. การรับ จดทะเบียนพาณิชย์ ๒. การยื่นคำขอ อนุมัติ อนุญาต งานทะเบียน ราษฎร	การดำเนินการยื่น คำขอไม่มีกรอบ ระยะเวลาที่กำหนด ที่ชัดเจน ก่อให้เกิด การ เรียกรับสินบน เพื่อความรวดเร็ว ใน การพิจารณา อนุมัติ อนุญาต	๑. จัดทำคู่มือสำหรับ ประชาชน โดยกำหนด รายละเอียด ขั้นตอน ระยะเวลา ในการ พิจารณาอนุญาต ให้ ครบถ้วน ชัดเจน พร้อมทั้ง ประชาสัมพันธ์ ให้ ผู้รับบริการทราบ ๒. จัดฝึกอบรมให้ ความรู้ เจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติ การ อำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาต ของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๓. ผู้บังคับบัญชา ควบคุม ติดตาม การทำงานอย่าง ไกล่ชิดและกำชับให้ เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด	
๒.	ความเสี่ยงการทุจริต จาก การใช้อำนาจตาม กฎหมาย/การให้บริการ ตามภารกิจ	๑. การขออนุญาติ ก่อสร้างหรือ ตัดแปลงอาคาร ๒. การขออนุญาติ จำหน่ายหรือสะสม อาหาร/ประกอบ กิจการ ที่เป็น อันตราย ต่อ สุขภาพ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร โรงงาน ฯลฯ	การเข้าตรวจ สถาน ประกอบการ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร โรงงาน ฯลฯ โดยมี เจตนา นำไปสู่อ การ จ่ายเงินพิเศษ	๑.จัดทำคู่มือ/แนวทาง ปฏิบัติ ขั้นตอนการ ดำเนินงาน การขอ อนุญาต/ต่อใบอนุญาต ให้ ชัดเจน พร้อมทั้ง ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้รับบริการทราบ ๒. จัดทำมาตรการ ส่งเสริมการปฏิบัติงาน ตามประมวลจริยธรรม ๓. จัดทำโครงการสร้าง เครือข่ายภาคประชาชน เพื่อเฝ้าระวังการทุจริต	

ที่	ความเสี่ยงการทุจริต ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ สินบน	กระบวนการงาน	เหตุการณ์ ความเสี่ยง	มาตรการจัดการ ความเสี่ยง	หมายเหตุ
๓.	ความเสี่ยงการทุจริต จาก การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง	เจ้าหน้าที่อาจมี การ เรียกรับ ผลประโยชน์จาก ผู้ที่มาติดต่อเสนอ ราคา หรือมีการ สร้างตัวแทน การ ส่งบุคคลที่รู้จัก เช่น ญาติ 'มา ดำเนินการ ติดต่อ ซื้อขาย จำหน่าย พัสดุ	๑.ชี้แจงหรือสร้าง ความ เข้าใจเกี่ยวกับ ข้อบังคับ และ บทลงโทษในการ ปฏิบัติงาน ๒. ควบคุม กำกับ ให้มี การปฏิบัติงาน ด้านการ จัดซื้อจัดจ้างให้ เป็นไป ตาม พ.ร.บ.การ จัดซื้อ จัดจ้างฯ กฎ ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๓. จัดให้มีการอบรม เกี่ยวกับ คุณธรรมและ ความ โปร่งใสในการปฏิบัติงาน เพื่อ สร้างจิตสำนึก ที่ดีใน การปฏิบัติ และ ให้มีความ ระมัดระวัง รอบคอบยิ่งขึ้น	
๔.	ความเสี่ยงการทุจริต จาก การบริหารงานบุคคล	การคัดเลือก/สรร หา/ประเมินบุคคล	การเรียกรับ ผลประโยชน์ เพื่อ แต่งตั้ง โยกย้าย ประเมิน ความดี ความชอบ	๑. จัดทำมาตรการ ส่งเสริมการปฏิบัติงาน ตามประมวลจริยธรรม ๒. มาตรการ "จัดทำ ข้อตกลงการปฏิบัติ ราชการตามหลัก ธรรมาภิบาล" ๓. จัดทำโครงการสร้าง เครือข่ายภาค ประชาชน เพื่อเฝ้าระวัง การทุจริต	

๔. สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถร ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน จำนวน ๔ ด้าน ประกอบด้วย

๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตจากการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๔ ความเสี่ยงการทุจริตจากการบริหารงานบุคคล

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ทั้ง ๔ ด้าน สรุปได้ว่าขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีค่าประเมินความเสี่ยงการทุจริตสูง ได้แก่ ความเสี่ยงการทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง มีระดับความเสี่ยงปานกลาง (สีเหลือง) อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นไปอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ และคาดว่าจะมีคุณภาพการจัดการอยู่ในระดับดี